

قانون اعزام دانشجو به خارج از کشور مصوب ۱۳۶۴/۱/۲۵ مجلس شورای اسلامی

فصل اول - کلیات

ماده ۱- به منظور کمک به تأمین نیروی انسانی متعهد و متخصص مورد نیاز کشور و شناخت نوآوری‌های علمی دنیا و آشنایی با آخرین تجربیات کشورهای خارجی در زمینه‌های مختلف علمی، فنی و تخصصی، وزارت فرهنگ و آموزش عالی که در این قانون «وزارت» نامیده می‌شود، اقدام به اعزام دانشجو به خارج از کشور می‌نماید.

ماده ۲- اعزام شوندگان باید دارای شرایط زیر باشند:

الف) ایمان و اعتقاد به اسلام، نظام جمهوری اسلامی، قانون اساسی، ولایت فقیه؛

ب) تقوا، که نشانه آن انجام واجبات و اجتناب از محرّمات است؛

ج) عدم وابستگی به احزاب و گروه‌های ملحد و محارب.

تبصره - اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی، از شرط ایمان و اعتقاد به اسلام مستثنا هستند.

ماده ۳- اعزام دانشجویانی که دارای مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر هستند با در نظر گرفتن ظرفیت دانشگاه‌های کشور و امکانات ارزی و رشته‌های مورد نیاز و کاملاً ضروری و با رعایت مفاد ماده (۱۸) قانون گذرنامه مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰ و اصلاحیه مصوب ۱۳۷۰/۵/۲۳ صورت خواهد گرفت. وزارت هر سال یک بار این موارد را تعیین خواهد کرد. در شرایط مساوی اولویت با داوطلبان متأهل می‌باشد.^۱

۱- به موجب قانون مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۱۴ ماده ۳ اصلاح و تبصره ۱ ماده ۳ سابق (مصوب ۱۳۶۴/۱/۲۵) حذف گردیده است.

بخش نهم: دانشجویی / ۵۱۳

تبصره ۵- به منظور افزایش ظرفیت پذیرش دانشگاه‌ها، وزارت برنامه و بودجه^۱ موظف است معادل مبلغ صرفه‌جویی ارزی که در اثر این قانون انجام می‌گیرد، بودجه ارزی دانشگاه‌ها را اضافه نماید، بر این مبنا وزارت علاوه بر بودجه مربوط به توسعه دانشگاه‌ها موظف است معادل صرفه‌جویی را در جهت توسعه دانشگاه‌ها مصرف نماید.

ماده ۴- وزارت موظف است هر سال رأساً تعدادی از فارغ‌التحصیلان را که دارای مدرک لیسانس یا بالاتر می‌باشند، به عنوان بورسیه برای کسب تخصص‌های لازم در رشته‌های ضروری، به خارج از کشور اعزام کند. همچنین اعزام بورسیه‌های وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی دیگر که تحصیلات یا تحقیقاتشان منجر به اخذ مدرک دانشگاهی می‌شود، با توجه به ضوابط این قانون و لزوم اخذ تخصص در رشته‌های ضروری از طریق وزارت صورت می‌گیرد.

ماده ۵- مؤسسات، شرکت‌های خصوصی و افراد حقیقی در صورت تحصیل ارز از طریق قانونی، می‌توانند با توجه به شرایط و مقررات این قانون تا ۲٪ ارز خود را به اعزام دانشجویان اختصاص دهند.

ماده ۶- وزارت موظف است فهرست اسامی دانشگاه‌های دنیا را که به لحاظ علمی دارای اعتبار لازم بوده و به لحاظ اخلاقی بالنسبه واجد صلاحیت باشند تهیه و به داوطلب اعلام نماید و فقط پذیرش‌های تحصیلی این دانشگاه‌ها را به رسمیت بشناسد و دانشجویان موضوع این قانون را منحصراً به آنها اعزام کند.

فصل دوم- امتحان اعزام و نحوه گزینش

ماده ۷- انتخاب داوطلبان به صورت زیر انجام می‌گیرد:

الف) صلاحیت علمی افراد براساس سوابق دانشگاهی متقاضی و آزمون علمی تعیین می‌شود چنانچه تعداد داوطلب بیش از تعداد مورد نیاز باشد، اولویت افراد بر حسب صلاحیت علمی خواهد بود.

ب) صلاحیت اخلاقی داوطلبان با توجه به مقررات ماده ۲ توسط یک هیأت بررسی

۱- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور متولی امر برنامه و بودجه کشور است.

صلاحیت اخلاقی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

ماده ۸- وزارت موظف است کلاس‌هایی جهت تقویت زبان‌هایی که تدریس آن در ایران امکان‌پذیر است و آموزش مسایل اخلاقی و اجتماعی برای دانشجویانی که برای اعزام قبول شده‌اند، دایر نماید.

فصل سوم- هزینه تحصیل و پروانه ارزی و تعهدات مربوط به آنها

ماده ۹- دولت موظف است تا زمانی که نیاز کشور رفع نشده است و داوطلبان واجد شرایط، به ترتیب مذکور در این قانون وجود دارند، اعتبار لازم را برای بورس و وام تحصیلی را در بودجه کل کشور منظور و نیز سهمیه ارزی مربوط را پیش‌بینی کند.

تبصره- میزان بورس و وام تحصیلی به هر یک از دانشجویان و همچنین مبلغ ارز هر یک از دانشجویان مشغول تحصیل در خارج از کشور، همه ساله با پیشنهاد وزارت و تصویب هیأت وزیران تعیین می‌شود.

ماده ۱۰- متناسب با میزان بودجه و رعایت آیین‌نامه‌های مربوطه، دولت هر سال علاوه بر دانشجویان ممتاز به تعدادی از دانشجویان اعزامی که امکان تأمین هزینه‌های تحصیلی خود را نداشته باشند در قبال اخذ تعهد رسمی، بورس یا وام تحصیلی اعطا می‌نمایند.

تبصره- اعطای کلیه بورس‌های آموزشی (اعم از بورس‌های دولتی و بورس‌هایی که کشورهای دیگر در اختیار دولت ایران می‌گذارند) و نیز وام تحصیلی از طریق وزارت انجام می‌گیرد.

ماده ۱۱- کسانی که با استفاده از بورس تحصیلی دولت به خارج می‌روند باید متعهد شوند و تضمین بسپارند که دو برابر و حداکثر ده سال، و کسانی که از وام استفاده می‌کنند، ۱/۵ برابر و حداکثر ۸ سال، و کسانی که از ارز تحصیلی استفاده می‌نمایند برابر مدتی که در خارج از کشور تحصیل کرده‌اند و حداکثر ۶ سال، در محلی که وزارت مربوطه تعیین می‌کند خدمت کنند.

ماده ۱۲- دانشجویانی که از بورس و یا وام کامل تحصیلی استفاده می‌کنند، فقط می‌توانند اشتغال به کارهای علمی داشته باشند. دانشجویان دیگر نیز فقط با اجازه

بخش نهم: دانشجویی / ۵۱۵

سرپرستی می‌توانند به کارهایی بپردازند که مغایر با شؤون و وظایف اسلامی نباشد و موجب عدم موفقیت آنها در تحصیل نگردد.

ماده ۱۳- ارزش تحصیلی تنها به کسانی تعلق می‌گیرد که مطابق مقررات این قانون برای ادامه تحصیل به خارج از کشور، اعزام شوند.

تبصره- دانشجویانی که قبل از تصویب این قانون اعزام شده‌اند مشمول این ماده نبوده و در این مورد طبق ضوابط گذشته با آنان رفتار خواهد شد.

ماده ۱۴- مشمولان نظام وظیفه به شرط عدم غیبت با سپردن تعهد می‌توانند جهت ادامه تحصیل طبق ضوابط وزارت به خارج اعزام شوند.

فصل چهارم- سرپرستی دانشجویان

ماده ۱۵- به‌منظور حل مشکلات و نظارت و سرپرستی و مراقبت کامل دانشجویان ایرانی در خارج از کشور، به تناسب نیاز، سرپرست یا سرپرستانی به ریاست یکی از آنان تعیین و به کشورهای مختلف اعزام می‌شوند. سرپرستان و رؤسای سرپرستی به پیشنهاد وزیر فرهنگ و آموزش عالی و حکم وزیر امور خارجه منصوب می‌گردند.

ماده ۱۶- سرپرستی، ضمن رعایت مصالح سیاست خارجی و هماهنگی با نمایندگی وزارت امور خارجه ملزم به اجرای دستورالعمل‌ها و مقررات وزارت فرهنگ و آموزش عالی در رابطه با امور تحصیلی و اخلاقی دانشجویان می‌باشد.

تبصره- چگونگی ارتباط اداری و مالی سرپرستی با نمایندگی وزارت امور خارجه برطبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب وزیر فرهنگ و آموزش عالی و وزیر امور خارجه می‌رسد.

ماده ۱۷- شرایط سرپرستان به قرار زیر است:

(الف) ایمان و اعتقاد به اسلام و ولایت فقیه، نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی؛

(ب) تقوا، که نشانه آن انجام واجبات و اجتناب از محرّمات است؛

(ج) تأهل؛

(د) داشتن حداقل مدرک لیسانس یا معادل آن؛

(ه) توانایی کافی برای انجام وظایف سرپرستی؛

و) آشنایی لازم به زبان دانشگاهی کشور محل مأموریت و یا یکی از زبان‌های بین‌المللی رایج در آن کشور؛

ز) داشتن حداقل سه سال سابقه کار در امور آموزشی و فرهنگی.

تبصره- وزارت می‌تواند از علمای حوزه‌های علمیه که به جز بند «ز» سایر شرایط را دارا باشند جهت سرپرستی انتخاب نماید.

ماده ۱۸- وظایف سرپرستان به شرح زیر است:

الف) کمک و راهنمایی به دانشجویان در تهیه مسکن؛

ب) بررسی وضع علمی و اخلاقی دانشگاه‌های کشور محل خدمت و تهیه گزارش‌های لازم سالانه از آنها برای وزارت فرهنگ و آموزش عالی؛

ج) نظارت بر امور تحصیلی دانشجویان و اخلاق و رفتار آنان؛

د) ارسال گزارش از وضع تحصیلی و اخلاق و رفتار دانشجویان به وزارت فرهنگ و آموزش عالی در هر سال یا نیم‌سال یا فصل بر حسب نظام تحصیلی دانشگاه محل؛

ه) همکاری در اخذ پذیرش داوطلبانی که از طرف وزارت فرهنگ و آموزش عالی معرفی می‌شوند؛

و) نظارت بر وضع اخلاقی و اعتقادی و تحصیلی سایر دانشجویان که در محل مأموریت سرپرستی به تحصیل اشتغال دارند؛

ز) دانشجویان مشمول بند «و»، در صورت تأیید سرپرستی جز مزایای ارزی از سایر مزایا برخوردار می‌شوند.

ماده ۱۹- تحصیل فرزندان افرادی که به‌صورت مجاز در کشور خارجی زندگی می‌نمایند بلامانع بوده و سرپرستی موظف است به کار آنان نظارت داشته باشد.

ماده ۲۰- وزارت موظف است مطابق آیین‌نامه‌های مربوط پس از وصول گزارش سرپرستی‌ها و رسیدگی به وضع دانشجویانی که از حیث اخلاق و رفتار شایستگی ندارند و یا در تحصیلات، پیشرفت لازم را حاصل نکرده‌اند با تذکر قبلی نسبت به قطع بورس، وام تحصیلی و یا ارز تحصیلی آنان اقدام نموده و از تمدید مجوز خروج تحصیلی ایشان خودداری نماید.

ماده ۲۱- وزارت موظف است ظرف ۳ ماه آیین‌نامه مربوط به موارد زیر را تهیه و

به تصویب وزیر فرهنگ و آموزش عالی برساند:

- ۱- ارز تحصیلی؛
- ۲- حداکثر مدت اقامت و اشتغال به تحصیل؛
- ۳- طی دوره‌های کارآموزی و تخصصی؛
- ۴- مقررات مربوط به مشروط شدن و تجدید درس‌ها؛
- ۵- مسایل مربوط به چگونگی تحصیل در دانشگاه‌های خارج؛
- ۶- ضوابط مربوط به مراعات اصول اخلاقی و عقیدتی؛
- ۷- مشمولیت نظام وظیفه.

ماده ۲۲- از تاریخ تصویب این قانون، کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون، لغو

می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر بیست و دو ماده و هشت تبصره در جلسه روز یکشنبه بیست و پنجم فروردین ماه یک‌هزار و سیصد و شصت و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۴/۲/۵ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رییس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی رفسنجانی